

Legenda o svatém Henriku (*Legenda sancti Henrici*)

Přeložil Michal Kovář

Čtení 1.

Za vlády nejjasnějšího krále Švédska svatého Erika řídil uppsalskou diecézi ctihodný biskup blahoslavený Henrik, původem z Anglie, nápadný svatým životem a znamenitý pro své ctihodné skutky. Byli lidu té země jako dvě velká světla, projasňující jim stále víc a bez přestání poznání pravého Boha a službu Jemu a vzdělávající je. Však svatý král byl ke znamenitému biskupovi pro jeho život, zvyky a nejvyšší církevní důstojenství naplněn citem vnitřní lásky a díky svému zvláštnímu přátelství ho velice ctil. Šťastná země, již se svolením božského majestátu ve stejný čas řídí takoví znamenití vládci! Tehdy nebylo strachu, že by se království vnitřně rozpadlo, když vůdci lidu byli pro slávu Boží při správě práva a pokoje poddaných v takové svornosti a shodě.

Čtení 2.

V té době se budovala v bázni Boží se rozrůstající církev a napravovaly se zákony, jež starší doba ustavila chybně nebo jež zlí lidé zohýbali. Dbalo se na pokoj a spravedlnost mezi poddanými; nenasytní vlci se neodvažovali brousit si jedovaté zuby na nevinné, když král seděl na trůnu a viděl každou špatnost a dobrý pastýř bděl nad svým stádem a chrabře je bránil.

Avšak když slepí a krutí pohané z tehdejšího Finska často působili obyvatelům Švédska vážné škody, svatý král Erik vzal s sebou z uppsalské diecéze blahoslaveného Henrika, shromáždil vojsko a vydal se na válečnou výpravu ve jménu Krista proti nepřátelům svého lidu. Když je silou donutil k přijetí křesťanství, podrobil si je pod svou vládu, pokřtil jich velké množství a založil v těch krajích křesťanské obce, vrátil se do Švédska se slavným vítězstvím.

Čtení 3.

Blahoslavený Henrik, který se považoval za Bohem stanoveného strážce a ochránce vinice Páně, bez obav zůstal, aby nebeským učením zaléval nedávno získané sazenice a posílil uctívání Boha, statečně a ochotně podstupoval jakékoli nebezpečí, pokud tak mohl šířit slávu Boží. O, jaký to silný zápal pro víru, jaký to silný plamen božské lásky zaplál na zlatém oltáři srdce zbožného biskupa, toho, který bez ohledů na světské statky, chválu přátel i vznešenost uppsalského stolce podstoupil mnohá smrtelná nebezpečí pro spásu nečetných a chudých oveček. Následoval příkladu onoho pastýře, který, zanechav v pustině devadesát devět ovcí, se vydal hledat jedinou ztracenou, a když ji našel, vyzdvihl ji na ramena a odnesl zpět do ovčína.

Čtení 4.

Když s opravdovou pílí, moudře a spolehlivě budoval a upevňoval finskou křesťanskou obec, přihodilo se, že chtěl církevním trestem napravit jednoho vraha, aby příliš snadné odpuštění nepůsobilo jako pobídka k páchání zločinu. Nešťastník však tímto spásným lékem opovrhl a

vyložil si jej jako rozšíření rozsudku, i pocítil odpor k tomu, kdo se mu snažil napomenutím prospět. Zaútočil na služebníka spravedlnosti, usilujícího o svou spásu, a krutým způsobem ho zabil. Tak kněz Páně zemřel pro spravedlnost jako oběť, na niž Bůh shlédl, a šťasten vešel do chrámu nebeského Jerusalema se slavnou palmovou větví vítězství v ruce.

Čtení 5.

Poté onen bezbožný vrah sejmul s hlavy svatého biskupa pokrývku hlavy, již tento nosíval, vložil si ji na svou hlavu, po návratu domů se pak vychloubal svým zločinem, řka, že zabil medvěda, čímž mínil vraždu světce, radoval se ze svého zlého skutku a pyšnil se nejhoršími činy. Když se pokusil sundat si čepici, již si byl předtím na hlavu nasadil, přilepila se mu k ní kůže i maso, jež si s čepicí odtrhl: byl to vhodný Boží trest, že on, který se nebál hrubě napadnout, zabít a okrást služebníka Páně, byl potrestán takovými mukami.

Čtení 6.

Prst ctihodného mučedníka, jenž mu byl v zimě odříznut, se našel spolu s prstenem na jaře, když led všude jinde již roztál, na jednom kusu ledu, na němž krákal krkavec.

Když se otec a matka ve vesnici Kaisala chystali zavinout svého mrtvého syna, dovolávali se pomoci u blahoslaveného Henrika. Poté co světci slíbili dar, ten, který ležel mrtev, znovu obživil.

Dcera Antona z Vemo (Vehmaa), jménem Lucia, jejíž smrt rodiče oplakávali, se náhle opět zdravá probudila k životu se jménem blahoslaveného Henrika na rtech.

Když se jedna žena ze Sastamaly, která byla už tři roky těžce nemocná, obrátila o pomoc ke svatému Henrikovi a slíbila mu dar, opět nabyla svého předchozího plného zdraví.

Čtení 7.

Jeden minorita s kněžským svěcením jménem Erlend šest let trpěl hroznými bolestmi hlavy. V předvečer svátku blahoslaveného Henrika slíbil, že pokud mu světec pomůže se osvobodit od těch muk, pověsí před světcovými ostatky na znamení vděčnosti voskovou hlavu a vždy bude mít mučedníka v nejvyšší úctě. Zakrátko nato se svého dlouhotrvajícího břemene zprostil.

Jistá žena z Kyrö trpěla přes rok těžkou slepotou; slíbivši, že se vydá na pouť, a dovolávavši se svatého Henrika, opět prohlédla.

Jeden muž v Kyrö, kterému ochrnula jedna noha, slíbil, že se vydá na pouť za ostatky blahoslaveného Henrika, pokud mu tento svým dobrým působením od nemoci pomůže; význačný mučedník ho brzy z hrozného ochrnutí milosrdně vyléčil.

Čtení 8.

Když prvorozená dcera jistého kostelníka Ingona onemocněla smrtelnou nemocí, slíbil její otec rozličným světcům dary za její uzdravení, avšak pomoci se nedočkal. A když už byl přesvědčen, že dceru bude muset pochovat, z vyčerpání a smutku upadl do spánku a viděl sen, v němž mu zářící postava řekla: „Proč nepožádáš o pomoc svatého Henrika?“ Když se probudil, také jedna stará žena, která jim pomáhala, řekla: „Dej slib svatému Henrikovi, neboť si jej žádá.“ Muž slíbil, že jeho dcera se bude každý rok postit v předvečer

mučedníkovu svátku a nosit k jeho ostatkům dary a že on sám i dívčina matka budou plnit slib, dokud dívka nenabude dospělosti. Po tomto slibu dívka vstala zcela uzdravená.

Čtení 9.

Jistí muži z Kumu (Kokemäki) se při lovu tuleňů na širém moři dostali do příliš velké bouře a ve strachu o životy i majetek se dovolávali svatého Henrika, když tu náhle se moře zklidnilo a oni se dostali ze smrtelného nebezpečí.

Když Gudmund, služebník turkuského pána, přibyl do Vesgocie ke knězi ze Sandhemu a dlouho po večeři pozvedl číši na Henrikovu památku, kněz ze Sandhemu se tomu zasmál a řekl: „ Jestli je svatý, ať se na mě rozzlobí, pokud může.“ Když následující noci ležel v posteli, začal ho trápit velký otok a bolest, pročez si uvědomil, že je to kvůli žertu, v němž na sebe svolával světcovu zlobu, a zavolal k sobě zmíněného Gudmunda, kál se ze svého žertu a volal svatého Henrika o pomoc a prosil ho o uzdravení a také slíbil postit se po celý život v předvečer jeho svátku a následně pomocí svatého Henrika se ihned osvobodil od bolestí.

Pán učinil skrze tato a mnohá další znamení a zázraky svého světce zázračným a vyjevil, že všichni ho mají ctít a mu sloužit.